

Lunds kommun

Inkomna förslag inom ramen för Medborgarbudget 2022

Kommunkontoret
2022-04-26

Innehåll

Medborgarbudget 2022 – inkomna förslag och kategorisering	2
1. Bakgrund	2
2. Riktlinjer och kriterier	2
2.1 Kriterier för förslag	3
2.2 Kriterier för röstning	3
3. Processen	3
3.1 Idégenerering och förslagsinlämning	3
3.2 Sortering	3
3.3 Politiskt beslut inför röstning	4
3.4 Röstning	4
3.5 Genomförande	4
3.6 Utvärdering	4
4. Inkomna förslag, medborgarbudget 2022	4
4.1 Förslag som uppfyller kriterier	4
4.2 Förslag som inte uppfyller kriterier	5
4.3 Förslag där åtgärd redan är planerad/genomförd	5
4.4 Förslag som behöver utredas ytterligare	6
4.5 Förslag som inte kan bedömas	6
5. Avslutande reflektioner	6

Bilaga 1 Förslag som föreslås gå vidare för omröstning medborgarbudget 2022

Bilaga 2 Statistik och sammanställning förslag medborgarbudget 2022

Medborgarbudget 2022 – inkomna förslag och kategorisering

1. Bakgrund

Den 13 december 2021 fattade kommunstyrelsen beslut om att genomföra *medborgarbudget* som ett projekt under 2022-2023. Beslutet fattades mot bakgrund av kommunfullmäktiges uppdrag till kommunstyrelsen i EVP 2022-2024 om att införa projektet medborgarbudget för byarna. I samband med detta fattades också beslut om riktlinjer för projektet, samt att dessa riktlinjer ska utvärderas och justeras under hösten 2022 inför 2023 års medborgarbudget.

Medborgarbudget är ett verktyg för att stärka medborgardialog och -påverkan, för att öka det lokala engagemanget och bättre tillvarata de idéer som finns bland kommuninvånarna i områdena utanför Lunds tätort. Projektet tar avstamp i de så kallade ortsutvecklingsprojekten och svarar mot kommunens strategi för medborgardialog. Fokus i projektet ligger på så kallad medskapande dialog där medborgarna ges möjlighet att delta i beslut kring hur delar av det egna närområdet ska utformas.

Genom medborgarbudget ges invånarna i Veberöd, Genarp, Dalby, Stångby, Södra Sandby och orter inom dessa områden möjlighet att ge förslag och rösta på insatser som förbättrar den fysiska miljön där människor kan mötas, gör platsen mer attraktiv, bidrar till trivsel och ökar tryggheten.

Kommunstyrelsen har avsatt 6 miljoner kronor årligen för medborgarbudget under 2022-2023. Varje geografiskt ansökningsområde tilldelas 1,2 miljoner kronor per år, och varje insats får som mest kosta 500 000 kronor att genomföra. Beroende på vilka medborgarförslag som genomförs kan det få ekonomiska konsekvenser även på sikt, vilka då ska hanteras i ansvarig nämnds budgetprocess.

Medborgarbudget drivs som projekt från kommunkontoret. Inom projektet finns en operativ grupp för kommunikation vilken består av representanter från fritidsgårdar, bibliotek, träffpunkter och medborgarcenter i byarna, och vars uppgift är att bistå i kommunikationen till och dialogen med kommuninvånarna. I arbetet med att sortera, kategorisera och kostnadsberäkna inkomna förslag har tekniska förvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen varit involverade.

Föreliggande rapport utgör grund för kommunstyrelsens beslut om vilka av de inkomna förslagen som ska bli föremål för röstning bland invånarna inom ramen för medborgarbudget 2022.

2. Riktlinjer och kriterier

Genom kommunstyrelsens beslut i december 2021 fastställdes de riktlinjer och kriterier som ska gälla för medborgarbudget. Kriterierna innefattar såväl ramarna för förslagen som för vem som har rätt att lämna och rösta på dem.

2.1 Kriterier för förslag

- Alla som bor eller har någon koppling till det aktuella området kan skapa ett förslag. Det finns ingen åldersgräns, och heller ingen gräns på hur många förslag man kan lämna in.
- Förslagen ska gälla satsningar/åtgärder som förbättrar den fysiska miljön vid mötesplatser där människor kan träffas och umgås och som gör platsen mer attraktiv, bidrar till trivsel och ökar tryggheten. Förslaget kan också syfta till en enskild aktivitet som stärker sammanhållningen i området.
- Varje enskilt förslag /åtgärd får som mest kosta 500 000 kronor att genomföra.
- Åtgärden ska vara till för en bred målgrupp, vara tillgänglig för så många som möjligt och följa svensk lagstiftning.
- Åtgärden placeras eller genomförs på en plats som kommunen ansvarar för och/eller har rådighet över.

2.2 Kriterier för röstning

- Alla boende i ansökningsområdet får lämna en röst.
- Det går att lämna sin röst digitalt, via brev och mejl.
- Den satsning/åtgärd som får flest röster vinner och genomförs.

3. Processen

Medborgarbudget har under 2022 följt en process som beskrivs schematiskt nedan.

3.1 Idégenerering och förslagsinlämning

Mellan den 26 januari och 31 mars 2022 gavs invånarna i byarna möjlighet att komma med förslag på insatser i deras närområde. Förslagen kunde lämnas via e-tjänst, mail, brev och fysiska möten.

Förslagsinlämningen föregicks av ett antal kommunikations- och dialoginsatser för att höja kunskapen om medborgarbudget. Ett utskick gjordes till de berörda områdena i januari 2022, där information om medborgardialog gavs genom utskick av fysiska vykort. Därefter har kommunkontoret tillsammans med operativa gruppen för kommunikation arrangerat drop-in-tider i varje område där invånarna har kunnat ställa frågor om projektet. Kommunkontorets projektledare har också deltagit på flera byrådsmöten, och deltagarna i operativa gruppen för kommunikation har fungerat som talespersoner för projektet inom sina verksamhetsområden. Pandemin har i viss mån begränsat möjligheterna till fysiska möten.

3.2 Sortering

Under inlämningsperioden har kommunkontoret, tekniska förvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen kontinuerligt sorterat inkomna förslag. Sorteringen har skett med utgångspunkt i de av kommunstyrelsen uppsatta riktlinjerna och kriterierna för projektet. Sortering har också gjorts utifrån geografisk plats. Ansvarig förvaltning har i den mån det varit möjligt också gjort en första konstadsuppskattning av varje förslag. På grund av tidsskäl har det dock inte varit möjligt att bedöma eventuella driftskostnader.

I rapportens kapitel 4 redogörs mer i detalj för grunderna för sortering, utifrån uppsatta kriterier.

3.3 Politiskt beslut inför röstning

I maj 2022 ska kommunstyrelsen fatta beslut om vilka av förslagen som ska bli föremål för den röstning som alla invånare i de berörda områdena kan delta i. Föreliggande rapport ligger till grund för kommunstyrelsens beslut.

3.4 Röstning

I juni 2022 kommer invånarna ges möjlighet att rösta på de förslag som kommunstyrelsen beslutat om. Varje kommuninvånare inom de berörda områdena har en röst. Röstningen sker digitalt, via e-tjänst. Kommunkontoret kommer tillsammans med operativa gruppen för kommunikation att genomföra ett antal kommunikations- och dialoginsatser inför och under röstningsperioden för att öka deltagandet och bistå vid frågor och eventuella oklarheter.

3.5 Genomförande

Kommunstyrelsen kommer utifrån röstningsresultatet besluta att uppdra åt berörd(a) nämnd(er) att verkställa de förslag som vunnit flest röster, med finansiering från de medel som kommunstyrelsen avsatt för projektet under året. Det eller de förslag som får flest röster kommer att genomföras under hösten 2022.

3.6 Utvärdering

En utvärdering av projektets första åt kommer att göras under hösten 2022. Fokus kommer att läggas på processens effektivitet och om metoderna varit ändamålsenliga. Utvärderingen ska också bedöma om riktlinjer och kriterier varit tillräckligt tydliga. Utvärderingen kan utmynna i förslag till förändringar av befintliga riktlinjer och kriterier.

4. Inkomna förslag, medborgarbudget 2022

Totalt 394 förslag har inkommit. Merparten har lämnats via e-tjänsten, och cirka 20-25% har inkommit via mail. Enstaka förslag har inkommit via brev och fysiska möten. Förslagen är fördelade geografiskt enligt nedan:

- Dalby – 119 (30%)
- Genarp – 66 (17%)
- Stångby – 56 (14%)
- Södra Sandby – 82 (21%)
- Veberöd – 70 (18%)
- Centrala Lund - 1

En klar majoritet av inkomna förslag ligger inom ramen för tekniska nämndens ansvarsområde, medan övriga har bedömts rymmas inom kultur- och fritidsnämndens.

Nedan ges en närmare förklaring till hur sorteringen av inkomna förslag inom ramen för medborgarbudget 2022 gått till. Samtliga förslag återfinns i bilaga 2.

4.1 Förslag som uppfyller kriterier

74 förslag bedöms uppfylla alla kriterier. De är fördelade geografiskt enligt nedan:

- Veberöd (15)
- Genarp (9)

- Dalby (12)
- Stångby (14)
- Södra Sandby (24)

Bland de förslag som uppfyller kriterierna syns en trend med fokus på fysisk aktivitet och trygghet: mindre utegym och belysning av promenad/löpstigar är återkommande. Upprustning av lekplatser är också en fråga som flera förslagsställare lyfter (många av de inkomna förslagen gäller även inrättandet av helt nya lekplatser, men detta är en åtgärd som inte ryms inom avsatt budget). En annan trend syns gällande insatser som har mer med social samvaro att göra, som exempelvis bänkar, bord och grillplatser. Boulebanor och hundrastplatser lyfts också av flera förslagsställare.

De förslag som bedömts uppfylla kriterierna för medborgarbudget är också de förslag som kommunstyrelsen föreslås besluta ta vidare till röstning, se bilaga 1. Bedömningen är dock att flera av dessa förslag i viss mån kan behöva beredas ytterligare inför röstning. En närmare dialog med förslagsställaren kan exempelvis behöva ske för att förtydliga vissa delar, utifrån att röstningsalternativen ska bli så lättförståeliga som möjligt för de som ska rösta. Under denna beredningsperiod kommer även sådana förslag som avser samma plats och funktion att grupperas och om möjligt slås samman för att undvika att likartade förslag ställs mot varandra i röstningsförfarandet.

4.2 Förslag som inte uppfyller kriterier

195 förslag bedöms inte uppfylla kriterierna. De är fördelade geografiskt enligt nedan:

- Veberöd (36)
- Genarp (41)
- Dalby (55)
- Stångby (19)
- Södra Sandby (43)
- Centrala Lund (1)

Det huvudsakliga skälet till att förslag inte bedöms uppfylla kriterierna är att de överstiger den kostnad som varje förslag enligt kriterierna får medföra. Ett tydligt exempel är alla de förslag som gäller inrättandet av nya skateparker. En enskild skatepark bedöms kosta cirka 1-2 miljoner och överstiger således de 500 000 kronor som varje insats får kosta. I denna kategori finns också inrättandet av nya lekplatser (upprustning av befintliga ryms i regel inom kriterierna) och badhus. Andra återkommande förslag som inte bedöms uppfylla kriterierna handlar om att de är rena driftåtgärder eller att de inte ligger inom kommunens ansvarsområde, till exempel trafikfrågor eller förslag som avser mark som inte ägs av kommunen. I bilaga 2 återfinns förtydligande kommentarer som närmare förklarar skälen till bedömningen.

4.3 Förslag där åtgärd redan är planerad/genomförd

45 förslag bedöms rymmas inom åtgärd som redan är planerad eller genomförd. De är fördelade geografiskt enligt nedan:

- Veberöd (9)
- Genarp (3)

- Dalby (14)
- Stångby (17)
- Södra Sandby (2)

I kategorin ryms huvudsakligen föreslagna insatser som redan hanteras eller planeras i befintlig utveckling eller upprustning av till exempel stadsdelsparker, lekplatser och annan grönyta. I bilaga 2 återfinns förtydligande kommentarer som närmare förklarar skälen till bedömningen.

4.4 Förslag som behöver utredas ytterligare

74 förslag bedöms behöva ytterligare beredning innan bedömning kan göras utifrån kriterierna. De är fördelade geografiskt enligt nedan:

- Veberöd (10)
- Genarp (11)
- Dalby (35)
- Stångby (6)
- Södra Sandby (12)

I kategorin ryms förslag som på grund av exempelvis oklar platsangivelse, ansvarsfördelning eller svårigheter att uppskatta kostnader inte har kunnat bedömas vidare. Det kan också handla om att driftansvaret och -kostnaden inte kunnat bedömas. Förslagen handlar i huvudsak om olika fysiska aktiviteter men i viss mån även om sociala frågor som till exempel samlingslokaler och mötesplatser.

Bedömningen är att dessa förslag kräver mer djupgående beredning och kommunikation med förslagsställaren än vad tiden i detta skede medgett.

4.5 Förslag som inte kan bedömas

6 förslag har av olika skäl inte kunnat bedömas. De är fördelade geografiskt enligt nedan:

- Veberöd (0)
- Genarp (2)
- Dalby (3)
- Stångby (0)
- Södra Sandby (1)

Kategorin omfattar förslag som bedömts som allt för ospecifika. Det handlar huvudsakligen om olika former av arrangemang där frågor gällande arrangör, kostnader och drift inte har kunnat utredas. I den mån tiden medgett kommunikation med förslagsställaren om förtydliganden har detta gjorts, med varierande resultat.

5. Avslutande reflektioner

Den stora mängd förslag som inkommit under årets process vittnar om ett stort engagemang bland invånarna, och att de kommunikations- och dialoginsatser som föregått förslagsinlämningen varit framgångsrika.

Det finns också många lärdomar att dra inför fortsatt arbete med medborgarbudget. Bland annat har det under processens gång blivit tydligt att de medel som avsatts för

varje område inte medger några större investeringar, och som ett resultat av detta har förhållandevis många förslag fallit utanför kriterierna. En annan lärdom är att tiden för förslagsinlämning varit lång i relation till den tid som vigts åt att bereda, kostnadsberäkna och sortera inkomna förslag. Att kategorin med förslag som behöver utredas ytterligare omfattar förhållandevis många förslag (19%) bedöms vara en konsekvens av detta.

Merparten av de förslag som inkommit under 2022 ligger inom ramen för tekniska nämndens ansvarsområde, och en mindre andel förslag ryms inom kultur- och fritidsnämndens ansvarsområde. Det åligger alltså ytterst få förvaltningar att bistå i det kategoriserings- och kostnadsberäkningsarbete som följer av förslagsinlämningen. Det ger en tydlig indikation på att det inför nästa års medborgarbudget behöver tillsättas en arbetsgrupp tidigt i processen, där berörda förvaltningar, under ledning av kommunkontoret, ges utrymme att bearbeta, sortera och kostnadsberäkna inkomna förslag på ett gediget sätt. Tidsaspekten har också medfört att inga driftkostnader kunnat göras av nu föreliggande förslag, och att det vid behov därför behöver göras när röstningen är avgjord och beslut fattats om vilka förslag som ska verkställas.

Knappt hälften av de inkomna förslagen bedöms inte ligga inom ramen för uppsatta kriterier. En viktig lärdom är därför att tydlig vägledning till förslagsställarna redan tidigt i processen är en kritisk framgångsfaktor. Det kan ske på flera sätt – exempelvis genom rena kommunikationsinsatser och genom att i själva förfarandet med att lämna in förslag erbjuda tydliga mallar med frågeställningar som leder förslagsställaren till att formulera ett så informativt och heltäckande förslag som möjligt.

Utifrån de inkomna förslagen väcks också en reflektion gällande huruvida vissa av förslagen främst syftar till platsutveckling eller till en funktion som inte nödvändigtvis behöver vara knuten till en given geografisk plats. Ett typexempel skulle kunna utgöras av frågan om en ny grillplats – vill förslagsställaren inrätta en grillplats *specifikt* i parken x för att öka attraktiviteten där, eller är det viktiga att en grillplats inrättas någonstans i den aktuella byn? Frågan om plats och funktion kan med fördel vävas in i ett stärkt vägledningsarbete och bedöms kunna underlätta såväl berednings- som röstningsarbetet.

Det har i nuläget inte varit möjligt att utläsa vilka grupper av invånarna som lämnat förslag inom ramen för medborgarbudget, till exempel baserat på kön eller ålder. Utifrån ett delaktighets- och demokratiperspektiv bedöms detta vara en viktig faktor att vidareutveckla i fortsatt arbete med projektet, inte minst utifrån hur kommunikationen kan anpassas för att få en jämn spridning i deltagandet.

Sammantaget handlar de lärdomar som hittills har kunnat dras främst om att skapa bättre förutsättningar för tydligare och genomförbara förslag. Det skulle underlätta för såväl förslagsställare, tjänstepersoner, politiker som röstande invånare. De handlar också om att processen med att ansvarsfördela, kostnadsberäkna och bearbeta inkomna förslag måste få ta tid. Ytterst är det en fråga om förtroende – om en för stor andel förslag bedöms som ofullständiga eller i behov av ytterligare utredning riskerar det leda till att invånarna tappar tilltron till processen. Samtidigt måste kommunen kunna säkerställa genomförandet av alla de förslag som blir föremål för röstning och därför

kan bli föremål för verkställighet. En tydligare metod för vägledning och mer tid för fördjupad dialog både inom kommunen och med förslagsställare bedöms kunna göra processen än bättre under 2023.

Medborgarbudget är ett demokratiprojekt som syftar till att öka invånarnas möjligheter att påverka beslut om deras närmiljö, och ska ses som ett av många sätt att främja lokal demokrati och lokalt engagemang. Samtidigt är medborgarbudget ett pilotprojekt som medför att kommunen i vissa delar måste frångå gängse arbetssätt. Projektet behöver därför bygga på ett kontinuerligt lärande. Projektet ska enligt beslut i kommunstyrelsen utvärderas under hösten 2022, där bland annat ovanstående reflektioner och lärdomar kommer att utvecklas och fördjupas ytterligare.